

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **K. Č.**, zast. Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2016, č. j. MPSV-2016/147417-912, sp. zn. SZ/MPSV-2016/73836-912, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2018, č. j. 42 Ad 13/2016 - 17,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2016, č. j. MPSV-2016/147417-912, sp. zn. SZ/MPSV-2016/73836-912. Tímto rozhodnutím bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 2. 3. 2016, č. j. 17746/2016/KOL, kterým nebyl stěžovateli přiznán příspěvek na péči s odůvodněním, že stěžovatele nelze považovat za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat jen dvě základní životní potřeby posuzované podle § 9 zákona o sociálních službách.

[2] Podkladem pro rozhodnutí správního orgánu I. stupně byly především posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Kolín (dále jen „OSSZ Kolín“) ze dne 5. 2. 2016, č. j. LPS/2015/4338-KO_CSSZ, a výsledky sociálního šetření provedeného u stěžovatele dne 10. 12. 2015 (záznam č. j. 95454/2015/KOL). Závěrem posudku bylo, že stěžovatel nezvládá základní životní potřeby, a to – výkon fyziologické potřeby a péče o domácnost. Správní orgán I. stupně v rozhodnutí ze dne 2. 3. 2016 uvedl, že závěry posudkového lékaře a sociálního šetření jsou v souladu a odpovídají zdravotnímu stavu stěžovatele.

[3] Stěžovatel podal proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně odvolání, v němž tvrdil, že posudek OSSZ Kolín neodpovídá jeho skutečnému stavu a že nezvládá vícero základních životních potřeb. Žalovaný si proto vyžádal posouzení zdravotního stavu stěžovatele u posudkové komise MPSV ČR, která potvrdila závěry posudku OSSZ Kolín, že stěžovatel není schopen zvládat dvě základní životní potřeby, a to výkon fyziologické potřeby a péče o domácnost, s tím, že není medicínsky důvodné hodnocení dalších základních životních potřeb jako nezvládané.

[4] V žalobě stěžovatel namítal, že nebyl dostatečně posouzen jeho stav z pohledu základní životní potřeby mobility a že se v této otázce jeví rozpor v obsahu sociálního šetření a posudků. Krajský soud rozpor neshledal a uvedl, že přezkoumal posudek posudkové komise MPSV ČR s ohledem na jeho úplnost a přesvědčivost ve vztahu ke zvládnutí základní životní potřeby mobility a naznal, že ač lékařské nálezy svědčí o obtížích stěžovatele při pohybu, nedokládají, že by se jednalo o těžkou či úplnou poruchu, pro kterou by stěžovatel nebyl schopen zvládat základní životní potřebu mobility v přijatelném standardu. Vzhledem k omezené schopnosti pohybu v souvislosti s jeho zdravotním stavem proto dospěl k závěru, že není schopen sám vykonávat fyzicky náročné aktivity spojené především s péčí o domácnost, avšak je schopen pohybovat se samostatně v dosahu, který mu umožňuje realizovat běžné denní potřeby, za pomoci kompenzačních pomůcek. Opačný závěr není z hlediska posudkově-medicínského podložen lékařskými nálezy. Záznam o sociálním šetření s těmito závěry v rozporu není a nedokládá, že by stěžovatel nebyl schopen splnit kteroukoliv z aktivit, jimiž je definováno zvládnutí základní životní potřeby mobility dle přílohy č. 1 písm. a) vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále „vyhláška“).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že krajský soud rozhodl v rozporu s obsahem správního spisu, když dospěl k závěru, že je schopen zvládat základní životní potřebu mobility. Má za to, že závěr krajského soudu nelze uvést do souladu se zjištěními získanými při sociálním šetření, tj. že stěžovatel *„po domě chodí za pomoci hole, také ven na dvorek vychází za opory hůlky. Mimo dům nevychází, na dvorku ujde asi 20 metrů. Z domu vedou tři schody. Ze schodů se opírá o zed, a jde přisunem.“* Konstatování soudu, že ze skutečnosti, že nevychází ze dvorku, nelze dovodit, že by nebyl schopen s přestávkami ujít alespoň 200 m, považuje za neprokázané. Naopak má za to, že ze záznamu ze sociálního šetření je patrné, že není ve stavu, kdy by byl schopen dostat podmínkám pro mobilitu dle citované vyhlášky. Stěžovatel je názoru, že měl být v takovém případě proveden znalecký posudek, který by tyto rozpory objasnil. Krajský soud je však bagatelizoval. Napadený rozsudek navrhuje zrušit a věc vrátit k novému projednání.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze uvedl, že má rozhodnutí krajského soudu za správné a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem [§ 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační

pokračování

stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[9] V projednávané věci je sporné, zda krajský soud správně vyhodnotil úplnost a přesvědčivost posudku MPSV ČR s ohledem na závěry sociálního šetření, když potvrdil závěry správních orgánů, že stěžovatel je schopen zvládat základní životní potřebu mobility dle přílohy č. 1 písm. a) vyhlášky, čímž jej nelze uznat neschopným v třetí nezbytné základní životní potřebě, aby mu byl přiznán příspěvek na péči.

[10] Příspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby.

[11] V § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách je uveden seznam hodnocených základních životních potřeb. Jedná se o potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.

[12] Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu (§ 1 odst. 4 citované vyhlášky).

[13] Podle přílohy č. 1 písm. a) vyhlášky se za schopnost zvládat základní životní potřebu mobility považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat: 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

[14] Posouzení stupně závislosti osoby vychází především z posouzení zdravotního stavu osoby. Posouzení zdravotního stavu je věcí odborně-medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vždy vychází z vyjádření subjektů, které takové znalosti mají, tj. ze závěrů ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeby osoby, popř. z výsledku funkčních vyšetření a z výsledku vyšetření posuzujícího lékaře, tj. z informací komplexně zahrnutých ve vyžádaném posudku. Na takový posudek, jako svou podstatou rozhodující důkaz pro rozhodnutí ve věci, je proto třeba klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013 - 34, případně i rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, a ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 25/2013 - 26).

[15] Nejvyšší správní soud se s ohledem na uvedené ztotožnil se závěrem krajského soudu, že bylo na místě při hodnocení dané věci vycházet především ze závěrů konstatovaných v posudcích posudkových komisí. Přezkoumal však úplnost a přesvědčivost posudku MPSV ČR s ohledem na namítaný rozpor mezi závěry v posudku uvedenými a informacemi zjištěnými při sociálním šetření dne 10. 12. 2015, jehož smyslem bylo posouzení míry schopnosti stěžovatele vést samostatný život v jeho přirozeném sociálním prostředí. Ačkoli je nutno zjištění vyplývající ze sociálního šetření považovat za podpůrný podklad, je nezbytné v případě námitek řádně přezkoumat, zda posudková komise závěry sociálního šetření při svém rozhodování vůbec zohlednila, jakým způsobem je zahrnula do svého hodnocení a zda tyto závěry nejsou v přímém rozporu se závěry posudkové komise, resp. s podkladovými lékařskými zprávami. V opačném případě by sociální šetření pozbývalo jakýkoli smysl.

[16] Zdejší soud je názoru, že by ke stěžovatelem tvrzenému rozporu v dané věci došlo v případě, že by informace zjištěné v rámci sociálního šetření jednoznačně poukazovaly na takový stav stěžovatele, kdy by porucha funkčních schopností dosahovala úrovně úplné poruchy nebo poruchy natolik těžké, že by přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nebyl schopen zvládnout životní potřebu mobility v přijatelném standardu dle přílohy č. 1 písm. a) vyhlášky, a navíc by tento stav nebyl žádným způsobem vyvrácen v rámci lékařských zpráv, které byly podkladem pro závěry posudkové komise. Nejvyšší správní soud přisvědčil závěru krajského soudu, že v daném případě k namítanému rozporu nedošlo.

[17] Přestože je v záznamu o sociálním šetření uvedeno, že stěžovatel nechodí na procházky a na zahradě ujde 20 m a že je schopen překonat tři schody vedoucí z domu přísunem s opěrou o zeď, nelze z takového konstatování bez dalšího dovodit, že není schopen zvládat minimálně jednu z aktivit určujících zvládnutí základní životní potřeby mobility, jak byly uvedeny výše. Takový závěr nepodporují ani lékařské zprávy (relevantní nálezy z kardiologického vyšetření ze dne 4. 11. 2015, nález z rentgenologického vyšetření ze dne 14. 12. 2015 a lékařský nález praktického lékaře ze dne 25. 1. 2016), ze kterých vycházela i posudková komise. Z těchto zpráv vyplývá, že námahová dušnost (NYHA) je funkčně hodnocena na úrovni I. stupně, stěžovatel je při chůzi nejistý, je mu doporučována pravidelná pohybová aktivita. Na levé i pravé noze byla rentgenologicky prokázána arthroza kolene (gonarthroza) na úrovni II. stupně. Posudková komise pak zohlednila, že stěžovatel je limitován interním polymorbidním postižením potencovaným bolestmi kloubů, páteře a intermitentními závrativými stavy, které se projevuje zejména při činnostech spojených se zajišťováním chodu domácnosti. Posudková komise doplnila, že stěžovatel se pohybuje samostatně v dosahu, který mu umožňuje realizovat běžné denní potřeby, je schopen použít kompenzační pomůcky (francouzské hole). Hodnocení dalších základních životních potřeb (kromě péče o domácnost a výkonu fyziologické potřeby) jako nezvládaných neshledala posudkově-medicínsky důvodné.

[18] Nevyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, že z posudku posudkové komise žalovaného plyne, že ani nález kardiologický, ani nález ortopedický, nesvědčí úplné či těžké poruše funkčních schopností, v jejichž důsledku by byl stěžovatel natolik výrazně limitován v pohybu (chůzi), že by mohl být uznán neschopným zvládat aktivity určující základní životní potřebu mobility. Soud nezpochybňuje skutečnost, že mobilita stěžovatele je s ohledem na jeho věk a zdravotní stav do jisté míry omezena, jak ostatně vyplývá i ze sociálního šetření, nelze z něj však dovodit takové omezení, pro něž by bylo možné ho uznat neschopným zvládnout základní životní potřebu mobility. Zjištění sociálního šetření totiž jednoznačně

pokračování

neprokazují maximálně možný rozsah pohybu stěžovatele a není z nich ani patrné, že by při sociálním šetření bylo zohledněno maximální využití stěžovatelova potenciálu. Neschopnost zvládat základní životní potřebu mobility navíc vylučují posudkově-medicínské závěry. Nejvyšší správní soud se tak zcela ztotožnil s krajským soudem, který potvrdil závěry žalovaného, že stěžovatel je schopen splnit podmínky základní životní potřeby mobility. Za stavu věci, kdy krajský soud neměl pochybnosti o dostatečném skutkovém zjištění o zdravotním stavu stěžovatele v rámci vyžádaného posudku a své závěry řádně odůvodnil, nebyl povinen v rámci řízení před krajským soudem provádět další znalecký posudek.

[19] Poukazuje-li stěžovatel na úvahu soudu, že „ze skutečnosti, že stěžovatel nepochází ze dvorku, nelze dovést, že by nebyl schopen s přestávkami ujít alespoň 200 m“, kterou považuje za neprokázanou, má zdejší soud za to, že ač je možné tuto ojedinělou úvahu vyhodnotit jako nepodloženou, neshledal však, že by v komplexním posouzení věci krajským soudem měla jakýkoli vliv na zákonné a správné posouzení věci. Krajský soud své závěry podrobně vysvětlil a v kontextu celého rozsudku je zřejmé, že nepovažoval na základě lékařských zpráv za prokázané, že by stěžovatel nebyl schopen s přestávkami ujít alespoň 200 m, čímž by nebyl schopen zvládnout jednu z určujících aktivit základní životní potřeby mobility.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlídnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný ve věcech sociální péče právo na náhradu nákladů řízení nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu